

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/2/2014
Identifikačné číslo spisu:	2011200338
Dátum vydania rozhodnutia:	25.02.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:2011200338.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Júlie Horskej, v právnej veci navrhovateľky: L., bytom O. proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul.29.augusta č.8, Bratislava, o úhradu neprávom vyplateného predčasného starobného dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 18.novembra 2013, č.k. 24Sd/137/2011-64, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 18.novembra 2013, č.k. 24Sd/137/2011-64 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne z 25.02.2011 v znení rozhodnutí zo dňa 17.06.2011 a 05.09.2011, všetky číslo XXX XXX XXXX X, z r u š u j e a v r a c i a odporkyni na ďalšie konanie.

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 18.novembra 2013, č.k. 24Sd/137/2011-64, potvrdil rozhodnutia odporkyne z 25.02.2011, 17.06.2011 a 05.09.2011, všetky číslo XXX XXX XXXX X, a navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania.

Rozhodnutím z 25.02.2011 v znení ďalších rozhodnutí zo 17.06.2011 a 05.09.2011 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) odporkyňa podľa § 236 ods.1 písm. b) zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) predpísala navrhovateľke na úhradu 131,22 eura z dôvodu vyplatenia predčasného starobného dôchodku vo vyššej sume ako patrila za obdobie od 01.01. 2008 do 30.06.2008 v sume 6 962 Sk mesačne, hoci v tejto dobe patrila iba v sume 6 745 Sk (doplatok za obdobie od 01.01.2008 do 19.08. v sume 1 675 Sk bol navrhovateľke poukázaný na účet dňa 24.06.2008), v období od 20.08.2008 do 31.12.2008 sa vyplácal v sume 7 311 Sk mesačne, hoci v období od 01.07.2008 do 31.12.2008 patrila iba v sume 7 083 Sk mesačne, a za obdobie od 01.01.2009 do 31.12.2009 v sume 259,60 € mesačne, hoci v tejto dobe patrila iba v sume 251,60 eura mesačne. Povinnosť vrátiť neprávom vyplatenú sumu na predčasný starobný dôchodok odporkyňa odvodila od skutočnosti, že navrhovateľka žiadosťou z 24.01.2008 požiadala o zvýšenie predčasný

starobného dôchodku za obdobie dôchodkového poistenia od 01.03.2004 do 31.12.2007 u zamestnávateľa Perfects, a.s. Dunajská Streda, v žiadosti však neuviedla, že jej k 01.01.2008 naďalej trvá dôchodkové poistenie ako zamestnanca spoločnosti Crown Packaging Slovakia, s.r.o., Dunajská Streda, a v dôsledku neohlásenia trvania dôchodkového poistenia k 01.01.2008 jej bol predčasný starobný dôchodok rozhodnutím odporkyne číslo XXX XXX XXXX zo dňa 31.03.2008 zvýšený od 01.01.2008 na sumu 6 962 Sk mesačne, teda vo vyššej sume ako patril, lebo podľa § 68 ods.2 zákona sa predčasný starobný dôchodok zvýši až po zániku dôchodkového poistenia. Povinnosť vrátiť neprávom vyplatenú sumu na predčasnom starobnom dôchodku podľa § 236 ods.1 písm. b) zákona odporkyňa odvodila tiež od toho, že navrhovateľka nesplnila povinnosť preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik, trvanie, prerušenie a zánik sociálneho poistenia podľa § 227 ods. 2 písm. a) zákona, a prijímaním predčasného starobného dôchodku vo vyššej sume ako patrí spôsobila, že sa predčasný starobný dôchodok poskytol vo vyššej sume ako patril.

Navrhovateľka v opravnom prostriedku namietala, že podľa výpisov z jej bankového účtu v období od 01.01.2008 do 31.12.2009 jej predčasný starobný dôchodok nebol vyplatený v sumách, uvedených v preskúvanom rozhodnutí, a preto nemôže vystupovať ako dlžník Sociálnej poisťovne.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že mal z dávkového spisu odporkyne preukázané, že navrhovateľka v žiadosti o prepočet výšky predčasného starobného dôchodku zo dňa 24.01.2008 (za obdobie dôchodkového poistenia od 01.03.2004 do 31.12.2007) neuviedla, že k 01.01.2008 je naďalej dôchodkovo poistená ako zamestnanec Crown Packaging Slovakia, s.r.o. a práve zamĺčanie tejto skutočnosti zapríčinilo, že odporkyňa rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX z 31.03.2008 predčasný starobný dôchodok od 01.01.2009 zvýšila. Na tom základe mal preukázané, že navrhovateľka porušila svoju povinnosť, uvedenú v § 227 ods.2 písm. a) zákona, teda povinnosť preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik, trvanie, prerušenie a na zánik sociálneho poistenia, pričom odporkyňa sa o tom, že navrhovateľka bola naďalej dôchodkovo poistená, dozvedela až dňa 18.01.2010 na základe ďalšej žiadosti navrhovateľky o zvýšenie predčasného starobného dôchodku. Je preto zrejmé, že neohlásením podstatných skutočností navrhovateľka spôsobila neoprávnené zvýšenie jej predčasného starobného dôchodku. Na základe rozdielu medzi vyplácanými sumami zvýšeného predčasného starobného dôchodku a sumami, v ktorých tento dôchodok v skutočnosti za obdobie od 01.01.2008 do 30.06.2008 a od 20.08.2008 do 31.12.2009 patril, krajský súd považoval za správne aj vyčíslenie navyše vyplatených sumy 131,22 € a preto rozhodnutia odporkyne potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním. Namietla, že žiadosť z 24.01.2008 bola s ňou spísaná na pobočke Sociálnej poisťovne a túto ochotne, osobne vyplnila pracovníčka pobočky, ktorej ona jasne a zrozumiteľne vysvetlila, že jej pracovný pomer u ďalšieho zamestnávateľa naďalej trvá, na čo ju táto pracovníčka ubezpečila, že zamestnávateľom je v Sociálnej poisťovni riadne nahlásená a informácie o tomto ďalšom pracovnom pomere má Sociálna poisťovňa určite plne k dispozícii. Ona sa v zákonoch nevyzná, hoci uznáva, že neznalosť zákona ju neospravedlňuje. Tlačivo Sociálnej poisťovne neobsahuje žiadne jasné, detailné poučenie o právach a povinnostiach.

Ďalej namietla, že podľa odporkyne práve nenahlásením, že je naďalej dôchodkovo poistená u iného zamestnávateľa, mala spôsobiť, že dôchodok jej bol zvýšený neprávom. Záver odporkyne, že vzhľadom na túto okolnosť vedela alebo musela predpokladať, že predčasný starobný dôchodok jej bol zvýšený a vyplácaný neprávom, nie je ničím podložený. Všetky údaje o jej zamestnaní bol povinný uviesť zamestnávateľ na evidenčnom liste dôchodkového poistenia a taký evidenčný list predložiť pobočke, čo sa aj stalo. Pokiaľ Sociálna poisťovňa alebo jej zamestnávateľ porušili svoje zákonné povinnosti, taká skutočnosť nemôže byť na jej ťarchu. Sociálna poisťovňa je pritom podľa § 195 ods.1,2 zákona povinná zistiť skutočný stav vecí a na ten účel si zaobstaráť potrebné podklady. Evidenčný list o dobách dôchodkového poistenia u spoločnosti Crown Packaging Slovakia, s.r.o. za obdobie od 01.02.2005 do 31.12.2009 je dôkazom toho, že bola v Sociálnej poisťovni včas nahlásená už v roku 2005, čo potvrdila odporkyňa vo vyjadrení, doručenom krajskému súdu dňa 22.08.2011 a preto nie je pravdou, že odporkyňa sa o tejto skutočnosti prvýkrát dozvedela až na základe jej žiadosti z 18.01.2010.

Navrhovateľka preto navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutia odporkyne zrušil a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu poukázala na to, že o tom, že navrhovateľka je naďalej dôchodkovo poistená, sa dozvedela prvýkrát až z jej ďalšej žiadosti o zvýšenie predčasného starobného dôchodku z 18.01.2010 a z evidenčného listu o dobách dôchodkového poistenia za obdobie od 01.02.2005 do 31.12.2009; túto skutočnosť navrhovateľka v žiadosti z 24.01.2008 neuviedla. Neohlásením podstatných skutočností preto spôsobila, že jej bol dôchodok zvýšený neprávom. Z toho dôvodu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie predchádzajúce jeho vydaniu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods.2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky je potrebné vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie rozhodnutia odporkyne o povinnosti navrhovateľky vrátiť sumu 131,20 € z dôvodu, že predčasný starobný dôchodok jej bol od 01.01.2008 zvýšený a vo zvýšenej sume vyplácaný neprávom; túto povinnosť odporkyňa uložila podľa § 236 ods.1 písm. b) zákona.

Podľa § 236 ods.1 písm. b) zákona príjemca dávky je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní alebo o opravnom prostriedku. Výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Ak sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť na plnenie, organizačná zložka Sociálnej poisťovne určí pre ňu lehotu. V odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala (§ 209 ods.2, 3 a 4 zákona).

Z citovaných ustanovení vyplýva, že predpísanie preplatku na dôchodkovej dávke je potrebné riadne odôvodniť čo do uvedenia okolností, z ktorých odporkyňa vyvodila, že navrhovateľka ako prijímateľ predčasného starobného dôchodku vedela alebo musela z okolností predpokladať, že sa jej tento dôchodok vyplácal neprávom vo vyššej sume.

Odôvodnenie rozhodnutia odporkyne nezodpovedá jeho výroku. Odporkyňa síce uviedla skutkové okolnosti prípadu, poukázala však predovšetkým na nesplnenie si povinnosti navrhovateľky podľa § 236 ods.1 písm. a) zákona. Odôvodnenie záveru podľa § 236 ods.1 písm. b) zákona, uvedeného vo výroku rozhodnutia, z hľadiska úvah, ktorými bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právneho predpisu, na základe ktorého rozhodovala, však v jej rozhodnutiach (v znení posledného rozhodnutia z 02.09.2011) abscentuje. Nelogicky pritom vyznieva i odôvodnenie, že navrhovateľka prijímaním dávky vo vyššej sume ako patrila spôsobila, že sa táto dávka vyplácala vo vyššej miere ako patrila.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov (§ 250j ods.2 písm. d) O.s.p.) a teda nie je v súlade so zákonom. Rozsudok krajského súdu preto podľa § 250ja ods.3 veta prvá O.s.p., rozhodnutie odporkyne z 25.02.2011 v znení rozhodnutí zo 17.06.2011 a 05.09.2011 zrušil a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní sa odporkyňa vysporiada so všetkými námietkami navrhovateľky (uvedenými aj v odvolaní proti rozsudku krajského súdu a svoj prípadný záver o povinnosti navrhovateľky vrátiť neprávom vyplatenú časť predčasného starobného dôchodku podľa § 236 ods.1 (písm. a/, resp. b/) zákona riadne odôvodní, pričom v odôvodnení uvedie aj rozpis výšky dávky, ktorá sa v tom-ktorom období vyplácala a ktorá v danom období skutočne patrila.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods.1 v spojení s § 250k ods.1 O.s.p. tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka žiadne trovy neuplatnila.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.